

2. ÜNİTE : HZ. MUHAMMED VE GENÇLİK

Kur'an-ı Kerim'de Gençler

Kimdir genç?

Çocukluk çağının sona ermesiyle başlayan gençlik dönemi, yetişkin bir birey olmakla sona erer. Genç, kimliğini aramaya koyulur bu çalkantılı yolculukta. Bedensel ve ruhsal bir olgunlaşma ve kendini bulma dönemidir gençlik.

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de, kendilerinden övgüyle bahsedilen gençlerin örnek yaşamları ve üstün ahlaklarından bahsedilmektedir. Bir tevhid eri olan **Hz. İbrahim'in** (a.s.) putperestlikle mücadele azminden, bir iffet abidesi olan **Hz. Yusuf'un** (a.s.) onurlu tavrından, **Hz. Musa** (a.s.) ile **Hz. Şuayb'ın** (a.s.) kızları arasında geçen hayâ sembolü diyaloglarından, **Allah'a** (c.c.) adanmış bir hayatla örnek olan **Hz. Meryem'in** üstünlüğünden, imanlarını hiçbir şeye değişmeyen yedi güzel adamın (**Ashab-ı Kehf**) etkileyici hikâyesinden övgüyle bahsedilmiştir. Bu gençlerle ilgili ayetlere örnekler verdik.

Bir Genç Olarak Hz. Muhammed

Mekkeliler, doğruluğundan asla şüphe etmedikleri bu asil ve tertemiz gence emîn dediler.

Onu **Muhammedü'l-Emîn** yani "güvenilir Muhammed" diye çağırdılar çünkü o asla yalan söylemezdi ve asla emanete ihanet etmezdi. Çalışmayı çok sever, başboş dolaşmayı sevmezdi. Kötü alışkanlıklardan ve cahiliyenin çirkin âdetlerinden uzak durmuştu. Rabbimiz, elçisini, gençlik döneminde de gösterdiği üstün ahlakıyla, tüm insanlığa özellikle de gençlere "en güzel örnek" olarak nitelemiştir.

Allah Resûlü'nün (s.a.v.) en dikkat çeken yönlerinden biri çalışmayı çok sevmesi, boş durmaktan ise hiç hoşlanmamasıdır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.), çocukluk döneminde çobanlık yapmıştı. Gençlik döneminde amcaları ile birlikte ticareti öğrenmiş, gençlik yılları aktif bir ticari hayatın içerisinde geçmişti. Ticaret amacıyla yaptığı yolculuklar sayesinde farklı şehirleri, farklı kültürleri ve insanları görme imkânı elde etmişti. Kendi kazancını elde etmenin mutluluğunu yaşayarak kimseye yük olmamıştı.

Mekkeliler, Peygamber Efendimize (s.a.v.) "**el-Emin**" diyorlardı. O, doğruluk ve dürüstlüğü ile tanınmıştı. Emanetlerini hiçbir endişe taşımadan ona emanet ediyorlardı. Mekkeliler, onun bir kez olsun yalan söylediğine, hile yaptığına ve emanete ihanet ettiğine şahit olmamışlardı. Resûlüllah'ın (s.a.v.) peygamberliğinden önce toplumda sağladığı güven, tebliğ ettiği İslam'ın kabulünü kolaylaştırmıştır.

Hz. Muhammed ve Gençler

Gençlik dönemi, değişim ve yenilenmeye açık bir dönemdir. İnsanın, zihnen ve bedenen dinamik olduğu kıymetli bir çağdır. İslam davetinin ilk yıllarında Müslüman olanların çoğunun genç olması, belki bu olguyla açıklanabilir.

Hz. Peygamber (s.a.v.); kadın erkek, genç yaşlı, zengin fakir toplumun her kesiminden insanlarla iletişim kurmuş, onlara İslam'ı tebliğ etmişti. Toplumun yeniliğe açık ve en dinamik kesimi olan gençlere ise özel bir kıymet verdi. Gençleri ilgi ve yeteneklerine göre kendilerini geliştirmeleri yönünde teşvik etti, cesaretlendirdi. Samimiyetle ilgilendi, onları hafife almadı. Yeri geldiğinde başkomutanlık gibi önemli bir vazifeyi henüz yirmi

yaşındaki bir delikanlıya verdi. Böylelikle ilimde, eğitimde, idarecilikte, askerlikte, ticarete vs. pek çok alanda çok iyi yetişmiş ve insanlığa örnek olacak bir nesil ortaya çıktı.

Hiç şüphesiz Hz. Peygamber (s.a.v.) gençlerin ilim alanında yetişmesine özellikle büyük bir önem vermişti. İlk inen ayet "Oku!" emriydi. Peygamberimiz (s.a.v.) "İlim öğrenmek, kadın erkek her Müslümana farzdır." (İbn Mace, Mukaddime, 17.) buyurmuştu. Hz. Peygamberin (s.a.v.) hikmet ve rahmet yüklü ikliminde ders almış, bizzat onun eğitiminden geçmiş öğretmenler yetişti. Örneğin, Peygamber Efendimiz (s.a.v.), henüz 25 yaşında bir genç olan Mus'ab b. Umeyr'i (r.a.), Medine'ye öğretmen olarak göndermişti. Yine gençlerin yabancı dil öğrenmelerini teşvik etmiş, gelen ayetleri yazıya geçiren vahiy kâtiplerini gençlerden seçmişti.

Gençlere oldukça samimi ve sevecen davranan Peygamberimiz (s.a.v.), gençlerin her alanda kendilerini yetiştirmelerini istemiştir. Onlara önemli vazifeler vererek cesaretlendirmiş, başarılı olmaları için dua etmiştir. Kendilerine güven duymalarını sağlayarak sağlam bir kişiliğe ulaşmalarına vesile olmuştur.

Bazı Genç Sahabiler

Bilge ve Kahraman Bir Genç: Hz. Ali (r.a.)

Hz. Ali'nin (r.a.) ilim, cömertlik, kahramanlık, sadakat, vefakarlık vb. yönleriyle üstünlüğü Müslümanların tümünün ittifakıyla kabul edilmiştir. Hz. Ali (r.a.), çocukluğundan itibaren Hz. Peygamber'e (s.a.v) hizmet etmiş, ömrünü İslam'ın tüm cihana yayılmasına adanmıştır.

Erkam b. Ebu'l-Erkam

Hz. Peygamber'e (sas) evini tahsis eden ve 17 yaşında İslâm'ı kabul etmiş olan Erkam b. Ebu'l-Erkam'ın (ra) İslâm'ın ilk yıllarında üstlenmiş olduğu role burada özellikle temas etmek gerekir. Tebliğin ilk yıllarında Hz. Peygamber'in (sas) Erkam'ın (ra) evindeki faaliyetlerinin önemli bir adım teşkil ettiği görülmektedir. Bu ev davet faaliyeti için son derece elverişli idi. Üstelik Kâbe haremî dâhilinde Safâ tepesinin eteğinde bulunuyordu.

Hz. Peygamber (sas) burada bir yandan ashâbına dinî bilgiler öğretiyor; diğer yandan İslâm'a davet görevini yerine getiriyordu. Buradaki faaliyetler sonucunda pek çok kişinin İslâm'a girdiği bilinmektedir. Hz. Ömer (ra) Dâru'l-Erkam'da Müslüman olanların sonuncusu kabul edilir. Buranın bir merkez olarak kullanılması, ilk Müslümanların İslâm'ı kabul tarihlerine bir esas teşkil etmiştir. Nitekim ilk sahâbîlerin Müslüman oluşları, "Rasûlullah'ın Dâru'l-Erkam'a girmesinden önce-sonra", "Dâru'l-Erkam'da iken" şeklinde tarihlendirilmiştir.

Musab b. Umeyr

Zengin bir aile çocuğu idi. Mekke'de en güzel, lüks ve gösterişli giyinen, kokular sürünen bir gençti. Mekke'de Kureys gençleri arasında onun kadar müreffeh bir hayat süren bir başka genç yoktu. Müslüman olduğunu öğrenen ailesi onu yakalayıp hapsedi. Annesi son derece itibarlı bir kadındı ve oğlunun Hz. Muhammed'in (sas) yanında olmasına asla rıza göstermiyordu. Mus'âb (ra) bir yolunu bularak evden kaçtı ve Habeşistan'a hicret ederek annesinin elinden kurtuldu.

Hz. Peygamber, 1. Akabe beyatından sonra onu Medine'ye gönderdi. Üseyd b. Hudayr (ra) ve Sa'd b. Muâz (ra) gibi iki nüfuzlu kabile reisinin İslâm'a girişini sağladı.

Uhud Savaşı'nda şehit olduğu zaman, naaşının üzerine örtülecek kısa bir gömleğinden başka bir şeyi bulunamadı. Onunla başı örtülünce ayakları açılmış, ayakları örtülünce de başı açık kalmıştır (Buhârî, Cenâiz 25, 26).

Genç Bir Komutan: Üsâme b. Zeyd

Üsâme b. Zeyd (r.a.), Resûlullah'ın (s.a.v.) peygamberlik görevinin beşinci yılında doğdu. Üsâme (r.a.), Peygamberimize (s.a.v.) ilk iman eden genç Zeyd bin Hârîse'nin (r.a.) oğludur. Annesi Ümmü Eymen (r.a.), Efendimizin (s.a.v.) dadısıydı. Bundan dolayı Üsâme (r.a.), Resûlullah'ın torunu gibiydi.

Kur'an'dan Mesajlar: Âl-i İmrân Suresi 159. Ayet

"Sen onlara sırf Allah'ın lütfu sayesinde yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı kalpli olsaydın, hiç şüphesiz etraftan dağılır giderlerdi. Onları affet, onların bağışlanmasını dile, iş hakkında onlara danış, karar verince de Allah'a güven, doğrusu Allah kendisine güvenenleri sever."

Âl-i İmrân Suresi 159. Ayet Tefsiri

Kaba ve katı kalpli bir kimse – başka bazı erdemlere sahip olsa da – muhataplarında nefret uyandırır; insanlar böyle bir kimseyi dinlemek istemezler veya onun arkadaşlığına katlanamazlar. İslâm gibi evrensel bir mesaj getiren, âlemlere rahmet olarak gönderilmiş olan ve yüce bir ahlâk üzere bulunduğu bildirilen bir Peygamber'in bu kötü vasıfları taşıması düşünülemez. Şüphesiz bu âyet Hz. Peygamber'in (s.a.v.) büyüklüğünü, yüksek ahlâkını ve yüreğinin katı olmadığını, aksine şefkat ve merhametle dolu olduğunu gösterir. Hz. Peygamber'in müslümanlara karşı bu şekilde merhametli davranması neticesinde birçok kimsenin müslüman olduğu da rivayet edilmiştir. (Komisyon, 2007: parag. 2.)

"İş hakkında onlara danış." emri istişareye işaret eder. İstişare, karşılıklı fikir alışverişinde bulunmak demektir. İstişare ile işleri görmek, Müslümanların özellikleri arasında sayılmıştır. İstişare, hakkında açık bir hüküm

içeren vahyin olmadığı konularda olur. Açık bir hüküm içeren ayetler varken istişare olmaz. Hz. Peygamber (s.a.v.) de sahabilerle istişarede bulunmuştur. Böylelikle ümmetinin; kendine güvenen, görüşlerini ifade edebilen, sorumluluk alabilen, önemli vazifeleri başarıyla yerine getirebilen bireylerden oluşan bir topluluk olmasının yolunu açmıştır.

“Karar verince de Allah’a güven.” emri de tevekküle yönlendirmektedir. Tevekkül, insanın üzerine düşen sorumlulukları yerine getirdikten sonra sonucu Allah’tan (c.c.) beklemesi ve O’nun vereceği hükme razı olması demektir. Tevekkül, yapılan bir iş neticesinde beklenen bir tavidir yoksa hiçbir şey yapmamak anlamına gelmez. Bu yönüyle faal bir süreçtir çünkü üzerine düşeni yapmamız beklenmektedir. Allah (c.c.), kendisine tevekkül edenleri sever.